

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ Й НАУКИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 13

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет технологій та дизайну, кафедра технологічної освіти
ВСП «Львівський навчально-науковий центр професійної освіти»
Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
Львівський медичний університет
Міжнародна благодійна організація «Лідер Якості»
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України
Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży (Польща)

Ukrainian State Pedagogical Mykhaylo Drahomanov University
Faculty of technology and design, Department of technological education
Subdivision “Lviv Educational and Scientific Center for Professional Education”
Danylo Halytsky Lviv National Medical University
SS of NULES of Ukraine “Berezhany Agrotechnical Institute”
Lviv Medical University
International charity organization “Leader of the Quality”
State scientific institution “Institute of Modernization of the Content of Education”
of the Ministry of Education and Culture of Ukraine
Lomza International Academy of Applied Sciences

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ Й НАУКИ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 13

**MODERN TRENDS IN DEVELOPMENT OF EDUCATION
AND SCIENCE: PROBLEMS AND PERSPECTIVES**

COLLECTION OF SCIENTIFIC WORKS

Issue 13

Київ – Львів – Бережани – Ломжа

2023

Kyiv– Lviv – Berezhany – Łomża

2023

УДК: 37. 01 : 001

ISSN 2663-9718

Сучасні тенденції розвитку освіти й науки : проблеми та перспективи: зб. наук. праць / [гол.ред. Ю.І. Колісник-Гуменюк].
Київ – Львів – Бережани – Ломжа, 2023. Вип. 13. 283 с.

Головний редактор:

Колісник-Гуменюк Ю.І., доктор педагогічних наук, доцент (м. Львів, Україна)

Редакційна колегія:

Кільдеров Д.Е., доктор педагогічних наук, професор (м.Київ, Україна)

Харламенко В.Б., кандидат педагогічних наук, професор (м.Київ, Україна)

Литвин А.В., доктор педагогічних наук, професор (м. Львів, Україна)

Руденко Л.А., доктор педагогічних наук, професор (м. Львів, Україна)

Жибак М.М., доктор економічних наук, професор (м. Бережани, Україна)

Олійник П.В., доктор фармацевтичних наук, професор (м. Львів, Україна)

Голіяд І.С., кандидат педагогічних наук, професор (м.Київ, Україна)

Шарлович З., кандидат педагогічних наук (м. Ломжа, Польща)

Копельчак М.П., кандидат педагогічних наук, доцент (м. Львів, Україна)

Чаплик В.В., кандидат медичних наук, доцент (м. Львів, Україна)

Гуменюк О.М., кандидат педагогічних наук, доцент (м. Львів, Україна)

Гуменюк В.В., доктор педагогічних наук, доцент (м. Львів, Україна)

Гурська І.С., кандидат економічних наук, доцент (м. Бережани, Україна)

Технічна верстка:

Гуменюк В.В., доктор педагогічних наук (м. Львів, Україна)

Переклад англійською мовою:

Гуменюк В.В., Дубовик О.В. (м. Львів, Україна)

У збірнику наукових праць відомі дослідники, педагоги-практики середніх загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних навчальних закладів, працівники закладів вищої освіти I-II і III-IV рівнів акредитації висвітлюють теоретичні й прикладні аспекти впровадження сучасних інформаційних технологій та інноваційних методів навчання у підготовці кваліфікованих робітників, молодших спеціалістів, бакалаврів, спеціалістів і магістрів.

Статті збірника подано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Видання розраховане на науковців і педагогів-практиків загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних та вищих навчальних закладів, працівників інститутів післядипломної педагогічної освіти.

© Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2023

© ВСП «Львівський навчально-науковий центр професійної освіти», 2023

© Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, 2023

© ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут», 2023

© Львівський медичний університет, 2023

© Міжнародна благодійна організація «Лідер Якості», 2023

© Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України, 2023

© Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, 2023

© Автори статей, 2023

Висновки. Взаємодія різних стратегій формує рівнодіючу, яка спрямовує всіх суб'єктів педагогічної науки і практики на цінності достовірності, реалістичності, багатомірності і соціальної значимості, що є протидією виникненню симулякрів, імітації, рольовим позиціям, заангажованості і т.п. За умови втілення такої «рівнодіючої» наука і освіта підіймаються на якісно інший рівень – рівень самореалізації всіх суб'єктів наукового, освітнього і педагогічного процесів.

Список використаних джерел

1. Д'юї Дж. Демократія і освіта. Львів: Літопис, 2003. 294 с.
2. Ісаєнко В.М., Рідей Н.М., Навроцька Д.В., Богуцький Ю.П., Уліщенко А.Б. Синергетична психологія: Навчально-методичний посібник. Київ. 2019. 416 с.
3. Лефевр В.А., Конфликтующие структуры, М., «Советское радио», 1973. С. 10. Джерело: <https://vikent.ru/enc/1639/>
4. Скляр П.П., Уманська Т.О. «Гуманізація» та «гуманітаризація»: поняття, співвідношення та шляхи впровадження в освіту. Джерело: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/8438/1/15.pdf>.
5. Смаліус Л. Н., Шавровська Н. В. Розвиток гнучкості як інтегральної характеристики особистості. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, IV (41), Issue: 86, 2016, С. 76–79.*
6. Половенко Л. Технології кібернетичної педагогіки та психоінформатики як ефективний інструмент управління якістю освіти. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». Випуск 2 (41). 2017.*

УДК 377.3:745.51:75

Сліпчишин Лідія, д.пед.н.,
старший дослідник, доцент, УДУ імені М.Драгоманова
м. Київ, Україна

ОСВІТНІЙ АСПЕКТ КУЛЬТУРНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ СПАДЩИНИ ЗАКЛАДУ

Анотація. Обґрунтовано необхідність використання суб'єктивного досвіду і творчих здобутків фахівців, що завершили професійну діяльність. Доведено важливість збереження культурної та професійної спадщини для творення нових знань і традицій, національної ідентичності в умовах полікультурного суспільства. Окреслено творчий внесок у розвиток професійної сфери представника польської культури Войцеха Пшедвоєвського, висвітлено яворівський період педагогічної та творчої діяльності митця. Підкреслено роль цифровізації у збереженні творчої спадщини, цифровий контент розглядається як важлива складова освітнього процесу.

Ключові слова: культурна спадщина, полікультурне середовище, освітній заклад, цифровізація, Войцех Пшедвоєвський, Яворівщина.

*Slipchyshyn Lidiia,
Doctor of Sciences (Pedagogy), Senior Research Fellow, Associate Professor of
Technological Education Department, Mykhaylo Drahomanov Ukrainian State University,
Kyiv, Ukraine*

EDUCATIONAL ASPECT OF THE INSTITUTION'S CULTURAL PROFESSIONAL HERITAGE

Abstract. *The article argues for the importance of using the experiences and achievements of retired professionals in their respective fields. It highlights the significance of preserving cultural and professional heritage to create new knowledge, traditions, and national identity in multicultural societies. The article outlines the creative contributions of Wojciech Pshedvojevsky, a representative of Polish culture, to the professional development of his field. It also highlights the Yavoriv period of the artist's pedagogical and creative activity. The article emphasizes the role of digitalization in preserving creative heritage and considers digital content as an essential component of the educational process.*

Key words: *cultural heritage, multicultural environment, educational institution, digitalization, Wojciech Pshedvojevsky, Yavoriv region.*

В умовах цивілізаційного культурно-історичного вибору України та її інтеграції в європейський освітній простір спостерігається зростаючий інтерес до існування різних народів у полікультурному суспільстві з дотриманням провідних принципів свободи, справедливості та гуманізму, де кожен народ прагне зберегти свою культурну спадщину та національну ідентичність. Базові освітні законодавчі нормативні документи орієнтують на підвищення якості освіти та виховання молоді через збагачення змісту переосмисленими ідеями та досвідом педагогів і вчених минулого і сучасності. У цьому контексті сьогодні посилюється увага до біографічних досліджень, в яких важливими є життєписи різних за ступенем відомості постатей, які зробили внесок у розвиток різних сфер суспільного життя (культури, освіти, економіки, виробництва), уособлюють переломні події суспільно-історичного розвитку, стають певного роду символами, які впливають на формування «бренду». Велика увага приділяється освітньому аспекту культурної та професійної спадщини.

Проблеми збереження культурної і професійної спадщини, ролі особистості в цьому процесі досліджуються у різних напрямках, зокрема: культурологічні аспекти (Д.Беррі, Є.Ворожейкін, П.Свенсон, Г.Холл), технологічний підхід до збереження культурної спадщини (М.Артезе, Т.Білушак, Н.Бойко, І.Гаглярді, І.Іваночко), біографічний підхід в освіті (Г.Белан, В.Менжулін, О.Попович, Ю.Сабадаш, О.Сухомлинська), освітні аспекти використання культурної (О.Бондарець, І.Репета, С.Руденко, К.Поливач) та виробничої спадщини (Н. Дук, Н. Суматохіна, В. Федорченко) тощо. Водночас ціннісне ставлення до минулого, увага до виховних і освітніх аспектів актуалізує потребу в ознайомленні здобувачів освіти з біографіями, творчим внеском у розвиток культури, виробництва чи установи особистостей, які вже завершили професійну кар'єру.

Соціальний запит на збереження культурної і професійної спадщини зумовив вибір теми дослідження.

Метою статті є обґрунтування необхідності використання знань і вмінь педагогічних працівників, що завершили професійну діяльність, для творення нових знань і традицій, ознайомлення з їхнім творчим внеском у розвиток професійної сфери на прикладі Войцеха Пшедвоєвського, одного з директорів ДНЗ «Художнє професійно-технічне училище імені Й.П. Станька», яке є спадкоємцем Яворівської забавкарської школи.

Увага до культурної та професійної спадщини викликана багатьма причинами, але перш за все інформаційною, культурною та економічною безпекою країни. Оскільки спадщина стосується пам'яті суспільства, то до її збереження долучаються й відповідні установи: архіви, бібліотеки і музеї. Водночас актуальна культура, в тому числі й професійного характеру, твориться самим життям. Як показує досвід багатьох країн, збереження спадщини, формування інтересу до її вивчення, знаходження способів її використання в сучасних умовах є запорукою культурного та економічного розвитку кожної країни.

Пошуки необхідної інформації чи артефактів утруднює відсутність матеріальних слідів, а ще важче знайти відомості про особливі підходи в професійній діяльності фахівців, крім визначних постатей, спадщина яких становить науковий інтерес. У таких випадках ми звертаємось до спогадів сучасників, щоразу переосмислюючи їх. Жоден колектив не може успішно існувати, не спираючись на попередні досягнення.

Як зазначає В.Чижко, біографія є історичним явищем, яке чутливо реагує на різні зміни в соціальному житті суспільства, історичних парадигм та ідеологічних коливань. У цьому аспекті її можна розглядати, як частину історії, яка «пов'язана з життям та діяльністю людини, висвітленням її життєвого шляху, причинно-наслідкових зв'язків і встановленням внутрішнього і зовнішнього змісту її життя, а тим самим – її ролі в історико-культурному процесі» [5, с. 5]. В педагогічному контексті, якщо в житті особистості спостерігається багато фактів, то вибирають ті, що мають виховне, просвітницьке чи освітнє значення. На думку А.Валевського, біографічний факт передбачає дві складові: *реалії*, що відповідають на питання «хто», «що», «коли» і «де»; *абстрактні реалії*, які потребують уточнення «чому» і «навіщо» [1]. Особливістю біографічного методу в порівнянні з етнографічним підходом, до якого він входить, є сфокусованість на унікальних аспектах життя особистості, зокрема таких, як професійна кар'єра, історія творчої діяльності, соціальна активність тощо. Все

це потрібно для того, щоб зрозуміти різні аспекти її «внутрішнього» світу, джерела формування суб'єктивного досвіду і власного «Я».

Як наголошує В. Сагуйченко, суспільні процеси, розвиток громад і колективів значно впливають на поведінку людей, тому в біографічних дослідженнях важливим є контекстуальний елемент (матеріальний, соціальний, культурний, інституційний). З цієї позиції потрібно не лише вивчати та інтерпретувати почуття, емоційні стани, індивідуальний досвід, але й пов'язати з суспільно-історичним розвитком, який впливає на зміст індивідуальної свідомості [3, с. 30].

Якість і прогресивність історико-педагогічних біографічних розвідок, на думку О.Ільченко, забезпечуються реалізацією таких засад: вивчаються і переосмислюються ті феномени минулого, які стоять у витоків сучасних проблем; методологічно правильне застосування біографічного методу; дотримання єдності часових проєкцій і дій – минуле переосмислюється, сучасне об'єктивно оцінюється, майбутнє чітко та усвідомлене прогнозується; історико-педагогічний процес розкривається з усіма його хибами і недоліками, з аналізом здобутків і помилок особистостей; володіння дослідником комплексом компетентностей, що дозволять у всій повноті показати перебіг історико-педагогічного процесу [2, с. 65].

Довголітнє функціонування освітнього закладу забезпечується потенціалом управлінського менеджменту, всього колективу і окремих педагогів, здобувачів і випускників, творчих і соціальних партнерів, а репрезентується через їхні біографії та досягнення. В ДНЗ «ХПТУ імені Й.П. Станька» протягом усього періоду функціонування працювало багато педагогів, які залишили помітний слід в історії закладу, долучилися до розвитку художньої освіти, мистецтва і народних художніх ремесел, виробництва на локальному і загальнодержавному рівні. Враховуючи історичні та соціально-культурні особливості регіону Яворівщини, пов'язані з боротьбою за українську ідентичність, в часи незалежності більша увага в закладі приділялась національно-патріотичному вихованню, ознайомленню з біографіями і здобутками педагогів, які були причетними до розвитку української культури. На чисельних заходах виголошувались промови про Йосипа Станька, Саву Мельника, Івана Івасюка, Павла Придаткевича, Богдана Стебельського, Касьяна Каваса. Десять років поспіль проводився фаховий конкурс імені Йосипа Станька для різьбярів, в якому брали участь здобувачі з різних областей України. Протягом 2016-2019-х рр. проведено чотири науково-практичні конференції «Вікова спадщина українського народу: регіональний аспект», на яких порушувались проблеми підготовки майбутніх фахівців художнього профілю, збереження культурної

спадщини та етнотрадицій в умовах глобалізаційних змін. Із загальної картини випали особистості польської культури – Владислав Немчиновський та Войцех Пшедвоєвський [4].

Кожен професійний освітній заклад має свою специфіку, пов'язану зі сферою, для якої він готує фахівців. ДНЗ «ХПТУ імені Й.П. Станька» є спадкоємцем освітньої і мистецької традицій Яворівської художньої школи, що протягом тривалого періоду існування (від 1896 р.) змінювала назви, але завжди зберігала орієнтацію на художній профіль. З чотирнадцяти директорів п'ять мали художню освіту і були практикуючими митцями (включно з діючим директором) – В. Немчиновський (1896–1897 н.р.), П. Придаткевич (1897–1910 рр.), В.Пшедвоєвський (1910–1914 рр.), Б.Стебельський (1942–1944 рр.), В.Гевало (2008 – дотепер). Найбільше зберіглося мистецьких творів В.Пшедвоєвського і Б.Стебельського. Твори першого стали надбанням польської культури, а другого – української культури в Україні і закордоном.

Наведемо приклад педагогічного аспекту яворівського періоду професійної та мистецької діяльності В.Пшедвоєвського, який можна використати у виховних та освітніх цілях для створення умов толерантного співіснування двох культур – української та польської.

Войцех Пшедвоєвський народився 11 квітня 1877 р. на мальовничому Поділлі в селі Хлопівка Гусятинського повіту, виростаючи в полікультурному середовищі, в якому співіснували польська та українська культури. Здобув якісну художню освіту: 1892–1899 рр. – початкова художня освіта в приватній майстерні професора Львівської промислової школи Петра Гарасимовича, де вивчав рисунок, малювання і скульптуру; 1899–1903 рр. – навчання на мистецькому відділі (декоративне оздоблення) Львівської промислової школи. Як здібний випускник Львівської промислової школи за рекомендацією педагогічного колективу отримав стипендію з фонду Чарковських-Голєєвських для продовження навчання закордоном: 1903 р. – Віденська художня академія, 1904–1907 рр. – Школа художнього виробництва при Австрійському музеї мистецтв у Відні. У цей період він удосконалював рисунок і скульптуру, опановував ужиткову графіку, освоював медальєрства і геральдику. Після завершення навчання молодий художник вирішив ознайомитися з музеями Дрездена та Мюнхена, які були в числі найкращих музеїв Європи. Відвідавши Мюнхен – відомий в Європі центр розвитку мистецтва медальєрства, В.Пшедвоєвський зацікавився виготовленням малих скульптурних форм – медальєрством (медалі, плакетки, медальйони). Це захоплення супроводжувало його все життя.

Повернувшись у Львів, В. Пшедвоєвський обійняв посаду асистента в Львівській вищій промисловій школі, де пропрацював два роки. Педагогічна робота не перешкоджала творчій діяльності. За цей час він виконав на замовлення Львівської торгово-промислової палати фігурні та декоративно-орнаментальні роботи, які можна сьогодні спостерігати на будинку за адресою проспект Шевченка 17. Заслуговує на особливу увагу той факт, що молодому митцю довірили виконати рельєфи головного фасаду одного з найгарніших будинків Львова, який є прикладом синтезу просторових мистецтв.

На початку ХХ ст. українське населення міста Яворова на чолі з патріотами-педагогами А. Мареніним і П. Придаткевичем ставили перед владою питання про створення української гімназії. Щоб усунути з посади керівника державної фахової школи з польською мовою навчання П. Придаткевича, Крайовий відділ освіти звернув увагу на молодого педагога В. Пшедвоєвського і в 1910 р. запропонував йому переїхати у м. Яворів викладати рисунок і моделювання. Згодом молодий педагог отримує посаду директора, на якій працює до липня 1914 року. Водночас з 1912 року він також починає працювати в Яворівській польській реальній гімназії, викладає на підготовчих курсах рисунок, каліграфію і геометрію.

В. Пшедвоєвський, як і попередник, розвиває забавкарський відділ, бо яворівські забавки вже стали «брендом», вони популярні не лише в Галичині, їх охоче купують за кордоном. Не дивлячись на завантаженість обов'язками керівника і педагога, він дуже багато творчо працює.

В яворівський період було створено багато медалей та пам'ятних табличок. Зокрема, на міжнародній виставці сучасного мистецтва, організованій в 1913 р. Товариством польських журналістів і Товариством прихильників мистецтва у Львові, було представлено шість робіт: в бронзі «Портрет доктора Червінського» (1910), бронзова таблиця «Діти графа Шептицького», срібна медаль «Портрет родини Радзімінських» (1912), бронзова таблиця «Портрет Й. Захаревича» (1912), в гіпсі «Портрет пані Незабітовської», у бронзі «Портрет ксьондза прелата Мриця».

В. Пшедвоєвський був у хороших стосунках з графом Іваном Шептицьким. Не обтяжений на той час сімейними обов'язками В. Пшедвоєвський часто відвідував родовий маєток Шептицьких у селі Прилбичі до відходу у вічність графа в 1912 р., де його приваблювала культурна і релігійна атмосфера, створена раніше дружиною графа Софією (1837-1904), донькою відомого польського драматурга Олександра Фредра. Будинок швидше нагадував гарно впорядкований музей, де зберігались предмети старовини і мистецтва (картини відомих художників, вишуканий вироби з фарфору і скла), військова амуніція і

зброя, старовинні руські манускрипти, родинний архів і велика бібліотека. Спостереження ще за одним феноменом родини Шептицьких – поєднання польського і русинського (українського) світів – допомагало молодому керівнику в роботі уникати конфліктів з педагогами-українцями.

Яворівський період педагогічної праці і творчості перервала перша світова війна. Протягом відпустки влітку 1914 року він подорожує Європою, відвідує Австрію, Німеччину, Монако і Швейцарію. Але отримані враження вже не довелось використати, бо у вересні 1914 року В.Пшедвоєвський пішов на військову службу молодшим командиром. Так завершився яворівський період педагогічної роботи. Після завершення війни його скерували до Крайової державної школи деревного промислу в місті Станіславові.

Автор книги «Польські медалі» (1924 р.) М. Гумовський схарактеризував В. Пшедвоєвського як майстра пам'ятних таблиць і підмітив, що виставка медальєрства, яка проходила в 1914 р., відкрила талант «першої води». Ці слова знайшли своє підтвердження у наступні роки – митець створив кілька монументальних пам'ятників і скульптур, але найбільше – медалей і пам'ятних таблиць. Буремні роки воєн і невігластво спричинили втрату багатьох з них. В 1956 р. в музеї Ельблонга з нагоди 50-річчя художньої творчості була відкрита виставка його творів. В одному з листів митець з гіркотою писав, що на виставці представлено не більше половини його творів. Багато барельєфів було знищено, частину робіт він не зміг вивезти з дому в Жешуві та майстерні в Станіславові, коли розпочалась друга світова війна. Але, не зважаючи на це, роботи В.Пшедвоєвського є в колекціях музеїв Львова, Жешува, Ельблонга і найбільше Вроцлава, а також в приватних колекціях [6; 7]. Сьогоднішній розвиток науки, техніки і технологій створив умови для збереження зв'язків між поколіннями з урахуванням предметних галузей. За допомогою сучасних інформаційних систем і технологій художні твори майстра отримали шанс стати доступними для фахівців, здобувачів художньої освіти і широкого загалу і не загубитись у морі культурної спадщини.

Бурхливий розвиток технологій прискорив інтеграцію актуальної культури і спадщини, основним механізмом якої є інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ). У результаті цієї інтеграції формується великий комплекс матеріальних і нематеріальних предметів, постатей, подій, територій, які в свою чергу є об'єктами складних інформаційних систем і технологій, що дозволяють створювати великі сховища даних, використовувати різноманітні медіа-образи, пов'язувати фізичну присутність, інформаційну насиченість та історично-часовий вимір.

Таким чином, на основі викладеного вище можна дійти висновку, що, незважаючи на неоднозначність впливу цифровізації на творчу сферу, цифрові медіа допомагають не лише врятувати культурну, мистецьку і творчу спадщину, але й поліпшити способи її збереження. У цьому процесі важливо зберегти накопичений поколіннями досвід, локальні і регіональні особливості, звичаї і практики. Цифровий контент розглядається сьогодні як важлива складова освітнього процесу, що дає можливість гібридним способом зберегти і використати унікальну інформацію, створити нові знання і зберегти їх для майбутніх поколінь.

Список використаних джерел

1. Валевский А.Л. *Методологические основания биографии : автореф. дис. канд филос. наук. Киев, 1990. С. 24.*
2. Ільченко О. Біографічний метод в історико-педагогічному дослідженні: сутність, принцип, специфіка / Педагогічні науки. 2021. № 77. С. 61-66.
3. Сагуйченко В. В. Біографічний метод як оцінка освітнього потенціалу / *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*. 2019. VII (32). P. 29-34. URL: <https://doi.org/10.31174/SEND-HS2019-192VII32-07>
4. Сліпчишин Л. *Яворівська школа: освітньо-мистецький аспект : монографія. Львів: Вид-во «Срібне слово», 2017. 240 с.*
5. Чижко В. *Біографічна традиція та наукова біографія в історії і сучасності України : монографія. К. : БМТ, 1996. 241 с.*
6. Gizińska M. *Medalier Wojciech Przedwojewski – «epizod elbląski» / Gdańskie Zeszyty Numizmatyczne*. 2019. Nr 153 (styczeń–marzec). S.11-24.
7. Kozarska-Orzeszek Barbara. *Lwów na medalach i odznakach / Niepodległość i Pamięć*. 2006. Nr 13/3 (24). S.197-218.

УДК 372.7

Боднарчук Вікторія

*ад'юнкт, кафедра практичної психології та педагогіки
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
м. Львів, Україна*

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ТА СОЦІАЛЬНО ВАЖЛИВИХ ЯКОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ

Анотація. На основі аналізу наукових джерел доведено, що чисельні визначення поняття «неформальна освіта» є типологічно близькими. Спільним для них є розуміння неформальної освіти як певної освітньої діяльності, що виходить за межі формальної освіти. Неформальна освіта відіграє важливу роль у формуванні професійних і соціально важливих якостей майбутніх фахівців, адже дозволяє не тільки адекватно, раціонально й швидко реагувати на індивідуальні потреби людини, сприяти розвитку її особистості, а й вчасно корегувати її компетентнісний розвиток як у професійному так і в особистісному напрямках.

Ключові слова: неформальна освіта, професійні та соціально важливі якості, майбутні фахівці